

Ræða Guðrúnar Emilsdóttur, flutt 26. jan. 1975.

GOTT FÓLK .

Ég tala hér sem fulltrúi þeirra, sem lægst eru launaðir ^{kvanna} í þessu þjóðfélagi. Stéttarfélag mitt er Sókn og er ég búin að vinna það lengi að ég er komin á hesta kaup~~texta~~ Sóknar, sem í dag eru 42.480 kr. En byrjendatexti ^{unnar} hjá sama félagi er 38.304 kr.

Vinnustaður minn er Kópavogshalið. Ég unni hag mínum vel á vinnustað; nýt ^{ad ég held,} trausts míns yfirfólks og öll samskipti við samstarfsfólkið er hið besta. Starf mitt á vinnustað er að hjálpa til að annast vangefið fólk. Þessi hópur eru skipaður karlmönnum ^{meinn} á aldrinum 12 - 68 ára. Nú, þetta er allt verk, sem líkjast venjulegum húsmóðurstörfum. Við klæðum, afklæðum, böðum ^{og} skömmtum mat, hjálpum þeim að borða, sem ekki eru einfærir um það sjálfir. ^{Víð göngum frá kvæinnu líni og hugsum um að hinda þótt vaxandi og} Þeir þar að auki reynum við að gera þeim daginn sem ánægjulegastan með ^{förðri og} leikjum og ~~ýmsu föndri~~ fyrir þá, sem geta tekið þátt í slíku. ^{Hinnum ljóðkennu við og önnur, sem eru meira lausbunda} Þau ár, sem ég hef unnið úti hef ég kynnst stórum hóp af kynsystur mínum, kjörum þeirra og lífsviðhorfum. Ungum stúlkum ^{þef ég} sem hafa unnið á sumrin og ~~hafa~~ verið við alla vega nám á veturna; ungum stúlkum, sem hætta hafa námi eftir skyldunám eða á 8 miðju gagnfræðaskólanámi til að geta notið lífsins, eru vel að sér um alla kvikmyndaleikara og stjórnur, oft bestu stúlkur, kátar og lífsglaðar. Oft hef ég hugsað hvað bíður þeirra, ~~eiga~~ þær eftir að verða baráttukonur fyrir þáttum lífskjörum kvanna? En líklegra finnst mér, að baráttukonurnar fáist úr þeim hópi er lokið hafa einhverju ~~þráfi~~ námi, ef þær ^{verða þá} ekki svo ánægðar og værukærar með sín góðu laun, ~~að námi loknu.~~

Pjós. Andriás Eiríksdóttir

LMR 10 1/2 em

Þá kem ég að fráskildum konum, ekkjum og stúlkum~~um~~, sem einar og óstuddar berjast áfram með 1 og 2 börn. Áreiðanlegt er, að hlutskipti þeirra er það erfiðasta, sem hægt er í að lenda.

Þó getur maður dáðst að dugnaði þeirra og kjark og er það mér hulin ráðgáta, hvernig þær fá þessi litlu laun til að hrokkva fyrir brýnustu lífsnauðsynjum. Og veit ég nokkur dæmi þess að ~~þær~~ *þessar konur*

~~hafa vinnu~~ *hafa vinnu* verða að vinna aukavinnu, svo sem gólfhreingerningu umfram þessa 8 tíma vinnu daglega á vinnustað, og sækjandi börnin sín kannski á 2 staði eftir vinnu. Þessi hópur kvenna er svo upptekin við sína eigin lífsbaráttu að þeim gefst enginn tími til að brjóta

*Mis-
degn
meina
niji sé.*

heilann um *vangla* baráttumál kvenna. Þá er það sá hópur af konum, sem kemur á vinnumarkaðinn sem hafa öryggi, eru á góðum aldri, eiginmennirnir eru í góðri og vel launaðri vinnu. Þær virðast

í fljótu bragði

til þess að geta veitt heimili sínu meira af dýrum húsgögnum og öðrum lífsgæðum. Er trúlegt að þær leggi á sig að berjast fyrir

kjörum kvenna yfirleitt? Ég veit það ekki. Oft kvarlar hugur minn að þessum málefnum kvenna og ekki get ég neitað því að mér sárnar það misrétti, sem mér ~~mi~~ finnst ríkja í starfsmati og

launagreiðslum þegnanna og þar verðum við konur harðast úti, sem erum taldar ófaglærðar og óábyrgar í starfi. Sem sagt, höfum enga pappíra upp á, að við kunnum nokkurt verk til hlýtar, þótt við

höfum unnið þjóðfélagi og heimili okkar allt það gagn, sem brjóstvit og kraftar okkar hafa leyft, unnið ~~myrkra~~ *myrkra* á milli til

að geta stutt börn okkar til æðstu menntunnar, svo að þau yrðu þjóð sinni að sem mestu gagni og þyrftu ekki að búa við sömu

launakjör og við um sína ævi. Þá leiðir maður hugann að þessu ári, sem á að vera ár okkar kvenna og hvað þær muni fá áorkað.

Það eru víst 27 ár síðan kvennanefndin ~~SS~~ *sameinadan þjóðanna* SAMEINUDU ÞJÓÐANNA hóf

starfsemi sína og mörg eru verkefni óleyst enn, sem varðar okkar

þjóð

Guðrún Emilsd.

LMLK 10 1/2

leu

hag. En vonandi eigum við dugmiklar konur, sem hafa kjark, menntun og vilja, því viljinn færir okkur ~~í~~ frelsi og vald, ~~með~~ ^{með} þær séu tilbúnar að berjast fyrir okkar málstað, því enn þarf stórt átak til að uppræta þá skoðun og þá hugsun hjá konum að þær eigi að láta karlmennina ^{eina} um að leysa vandamál ~~okkar~~.

Okkur er að vísu nokkur vorkunn, þar sem formæðrum okkar hefur verið innrætt um aldaþraðir að við ættum að láta karlemnina eina um að leysa öll mál, sem nokkru skipti. Við þurfum ekki nema ~~at~~ líta á Alþingi Íslendinga til að sjá það svart á hvítu hvað við konur erum hlédrægar og trúum karlkyninu fyrir öllum

okkar hag. Nú megið þið ekki halda ^{að} mér detti í hug eða sé að halda því fram að karlmennirnir vilji ekki leysa okkar vandamál. En þeir ^{þveint og beint} geta það ekki nema við stöndum þeim við hlið, ^{þeim} sem jafningar í einu og öllu. Og eitt er víst, að hvorugt kynið má annað kúga. ~~Gætuð þið hugsað ykkur heimili, sem bara væri byggt upp af karlmönnum, þar myndi ábyggilega einhverju vera ábótavant.~~

Kem ég þá aftur að launamisrétti þegnanna, hvort hann stafi ekki af einhverju leyti frá þeim alda ^{um} gamla sið, sem ríkti með þjóð okkar. Að ^í heimili, þótt góð væru og Guðsótti ríkti innan dyra, ~~þá~~ þótti sjálfsagt að mismuna fólki í mat. Húsbændur og þeir sem mest voru virtir fengu mestan og bestan ^{skammtum} matinn og svo minnaði skammturinn allt niður að ómögum og bitabörnum, sem fengu rétt svo að þau gætu lífi haldið. ^{Er þetta ekki spegilsmyndin í dag? Hvað þá alllaunþegar og írygkjarn? Ernu það ekki bita-börnir okkas?} Mér hefur dottið í ~~í~~ hug þegar

^{þegar ég} ~~þegar~~ horfði á fulltrúa atvinnurekandanna á sjónvarpsskerminum með raunamæddar ásjónur, og fullar af svartstýni og talandi um, að kauphækkun komi ekki til greina þ í þessu voða árferði og jafnvel undrandi á að nokkrum geti dottið kauphækkun í hug; atvinnufyrirtæki rísi ~~í~~ engan veginn undir slíku, ^{þetta mér daddið í hug} hvort ekki væri nú leið að benda þeim á og fara fram á það við alla landsmenn, að þeir

því
Sigrún Eiríksdóttir

LMCR 10%
uu

~~vildu~~ reyna svo sem í 2 ár að lifa á ~~xxxxxx~~ sömu launum og við sem höfum lægst kaupið. Þetta gæti bjargað miklu fyrir allt landið og ég er ~~xxx~~ viss um að þessir fulltrúar atvinnurekenda, þegar þeir koma næst á sjónvarpsskerminn, yrðu miklu ánægðri og hressari á svipt þegar þeir væru búnir að fara ^{svona stóra} þessa fórn. Og við, sem höfum ávallt orðið að láta okkur nægja lægstu launin, færum að leggja meiri trúnað á það sem sí og æ er verið að stagglast á, bæði í blöðum, útvarpi og sjónvarpi, um leiðir til að tryggja hag hinna lægst launuðu sem ekki mega hafa ~~x~~ beinar kauphækkningar í för með sér! Mér er óhætt að fullyrða eins og málin standa í dag, þá tekur hið vinnandi fólk lítið ~~x~~ mark á blaðaskrifum og öllu kjaftæði um þessu mál. Það er eins og gæti trúleysis og deyfðar hjá fólki. Það treystir ekki verkalyðsforustunni og getur á öllu átt von hjá þeim, sem stjórna landinu. Og það sem mig furðar mest í fari unga fólksins í dag, með allri þeirri menntun, sem það aflað sér á öllum sviðum, hvað það er áhuga-
laust um það, sem kallast þjóðmál. Það er svo ^{almennit og oft að þeir} ríkjandi að heyrast það segja: "Það er ekkert að marka það, sem stendur í blöðum, og stjórnámálamennirnir, allir upp til hópa, hvar sem þeir standa í flokki, þeim er ekki trúandi". Kannski er unga fólkinu vorkunn þótt það hugsi á þennan hátt. Og þessi deyfð orsakast ef til vill að því, að allt í heiminum á þessum tímum er svo óstöðugt og enginn veit hvað morgundagurinn ber í skauti ~~xxx~~ sínu, eða hvaða spil stjórnámálamennirnir ^{huganna} hafa á hendi næsta dag.

Það sem ^{Sjáf hágræðgi} kom mér til að taka þátt í þessari ráðstefnu, sem hér er haldin í dag, er að enn er ég minnug orða frú Sigrúnar Blöndals, er var fyrsta skólastýra húsmæðraskólans á Hallormsstað

þjónu.

Guðni Eiríksdóttir

L.M.R 10/2

ew

og sú mesta baráttukona fyrir málefnum kvenna, sem ég hef kynnst. Því hún fórnaði öllum sínum tíma og kröftum til að austfirskar stúlkur gætu fengið einhverja menntun og þroska áður en þær ~~hefðu~~ ^{hæfu} sína lífsbaráttu. Mun hennar dugnaður seint fullþakkaður, því þið getið hugsað ykkur hvaða átak það ~~he~~ hlýtur að hafa verið að berjast fyrir að koma upp skóla fyrir kvenkynið, snemma á þessari öld, í heilum landsfjórðungi, ~~en~~ þar ^{sem} ~~var~~ ^{var} aðeins ^{var} til einn ~~alþýðuskóli~~. Þá voru ekki til námslán eða ferðapeningar handa ~~þessum~~ nemendum, svo þeir ættu kost á að sækja nám til annarra landshluta. ^{voru} ~~voru~~ það ^{þó} því bara börn efnafólksins, sem átti þess kost að geta ~~g~~ fengið einhverja skólagöngu. Og þótt nú séu rúm 40 ár síðan ég var nemandi frú Sigrúnar, er mér minnisstætt, hvað hún innrætti okkur og lagði á það áherslu að við hefðum skoðun á hverju máli og því sem betur mætti fara í samfélaginu. Hún sagði oft ^{við okkur:} "Þið megið aldrei láta ykkur vera sama um neitt, því ekkert er eins hættulegt og að vera sama um það sem gerist í kringum ykkur. Þið verðið að hugsa og vilja, því annars hættið þið að þroskast og vera hæfar manneskjur í ^{sam} ~~þjóð~~félaginu".